

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
КОМИСИЯ ПО БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ

59
15

ДОКЛАД

по законопроект за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2018 г., № 702-01-39, внесен от Министерския съвет на 30.10.2017 г.

На заседание, проведено на 2 ноември 2017 г. Комисията по бюджет и финанси обсъди законопроекта за бюджета на Държавното обществено осигуряване за 2018 г., внесен от Министерския съвет.

На заседанието присъстваха: Владислав Горанов – министър на финансите, Кирил Ананиев – заместник-министър на финансите; Бисер Петков - министър на труда и социалната политика; представителите на Националния осигурителен институт - Ивайло Иванов - управител, Весела Караиванова – подуправител, Пенка Танева – актюер и Снежана Малакова директор на дирекция „Правна“; представители на синдикатите и работодателските организации.

Законопроектът беше представен от управителя на Националния осигурителен институт г-н Ивайло Иванов. Той изтъкна, че законопроектът за бюджета на Държавното обществено осигуряване за 2018 г. се основава на тригодишната бюджетна прогноза на правителството за 2018 – 2020 г. и в него са заложили следните политики:

1. по приходите:

- Увеличава се размерът на осигурителната вноска за Фонд „Пенсии“ с един процентен пункт – 19,8 на сто за родените преди 1 януари 1960 г., при съотношение – 11,02 за сметка на работодателя и 8,78 за сметка на работника, и 14,8 на сто за лицата, родени след 31 декември 1959 г., съответно при съотношение 8,22/6,58.

- Запазва се размерът на осигурителната вноска за Фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“ – 60,8 на сто за родените преди 1 януари 1960 г., и 55,8 на сто за лицата, родени след 31 декември 1959 г.

- Не се предвижда промяна на съотношенията между работодател и работник за останалите осигурителни рискове, като те остават съответно 60 към 40 на сто. За 2018 г. техните размери са, както следва:

- Фонд „Общо заболяване и майчинство“ – 3,5 на сто;
- Фонд „Безработица“ – 1,0 на сто;
- Фонд „Трудова злополука и професионална болест“- диференцирано от 0,4 до 1,1 на сто за сметка на работодателя.

- За 2018 г. не са договорени минимални осигурителни прагове (МОП). При административно увеличение на МОП с 3,9 на сто и планираното увеличение на минималната работна заплата с 10,9 на сто, средното увеличение на МОП през 2018 г. е около 6,8 на сто.

- Увеличава се минималната работна заплата от 460 лв. на 510 лв.

- Определя се минимален месечен осигурителен доход на самоосигуряващите се лица в размер на 510 лв.;

- Увеличава се минималният осигурителен доход за земеделските стопани и тютюнопроизводители от 300 лв. на 480 лв.;

- Запазва се размерът на максималния осигурителен доход за всички осигурени лица – 2600 лв.;

- За 2018 г. не се правят вноски за Фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите”.

Общата сума на приходите и трансферите за 2018 г. се предлага в размер на 11 067,3 млн. лв., което е 10,4 на сто от БВП.

В рамките на общата сума с най-голям относителен дял са приходите от осигурителните вноски, които са предвидени в размер на 6 517,6 млн. лв. и са 6,1 на сто от БВП.

Планирани са неданъчни приходи в размер на 55,7 млн. лв., които са повече със 17,4 млн. лв. от 2017 г. и трансфери от държавния бюджет за бюджета на ДОО в размер на 4 495,1 млн. лв., или по-малко с 228.5 млн. лв. от размера им за 2017 г. От общата сума 4 495,1 млн. лв., 308.8 млн. лв. е трансфер за изплащане на пенсии и добавки, които са за сметка на държавния бюджет и 4 186,3 млн. лв. е допълнителен трансфер от държавния бюджет за покриване недостига от средства в бюджета на държавното обществено осигуряване за 2018 г.

В законопроекта са заложили следните политики по разходите:

- Повишават се изискуемите възраст и осигурителен стаж при пенсиониране за всички категории труд;

- От 1 януари 2018 г. процентът за всяка година осигурителен стаж в пенсионната формула се увеличава от 1,126 на 1,169 с процент, определен по правилото на чл. 100 от Кодекса за социално осигуряване (КСО) (3,8 на сто);

- От 1 юли 2018 г. пенсиите за трудова дейност, отпуснати до 31 декември на предходната година, не се осъвременяват по чл. 100 на КСО, а се преизчисляват с новия процент за всяка година осигурителен стаж – 1,169;

- Минималният размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст и социалната пенсия за старост се увеличават от 1 юли 2018 г. с 3,8 на сто (чл. 100 на КСО);

- Максималният размер на получаваните една или повече пенсии (за новоотпуснати и състояние) се запазва в размер 35 на сто от максималния осигурителен доход - 910 лв.;

- Увеличава се минималният дневен размер на обезщетението за безработица от 7,20 лв. на 9 лв. и се определя дневен максимален размер – 74,29 лв.;

- Променят се изискванията за право на парично обезщетение за безработица (ПОБ) – внесени или дължими осигурителни вноски във Фонд „Безработица“ най-малко 12 месеца от последните 18 месеца;

- Променят се изискванията за продължителността на осигурителния стаж, по време на който лицата са били осигурени за безработица за времето след 31 декември 2001 г., при изплащане на ПОБ;

- Запазва се периодът, от който се изчисляват краткосрочните обезщетения при временна неработоспособност - 18 календарни месеца при безработица, и бременност и раждане - 24 календарни месеца;

- Запазва се режимът на изплащане на паричните обезщетения за временна неработоспособност, като за първите три работни дни се изплаща среднодневно брутно възнаграждение в размер 70 на сто от осигурителя, а от 4-ия ден на настъпване на неработоспособността се изплаща парично обезщетение от ДОО;

- Отпада възможността за получаване на обезщетение за временна неработоспособност след прекратяване на правоотношението;

- Запазва се периодът на изплащане на паричното обезщетение за бременност и раждане от 410 дни;

- Увеличава се размерът на обезщетението за отглеждане на малко дете от една до двегодишна възраст - от 340 на 380 лв.;

- През 2018 г. продължава да действа въведената през 2017 г. възможност за майките (осиновителките), които имат право да ползват отпуск при бременност и раждане до навършване на едногодишна възраст на детето, но не го използват, а се върнат на работа, да получат обезщетение от ДОО в размер 50 на сто от полагащото им се обезщетение при бременност и раждане.

- Запазва се размерът на еднократната помощ при смърт на осигурено лице - 540 лв.

- Определя се максимален размер на гарантираните вземания - 1300 лв

Общият размер на разходите и трансферите за 2018 г. е 11 067,3 млн. лв. и тази сума е по-голяма с 691.7 млн. лв. от 2017 г.

С най-голям относителен дял са разходите за **пенсии** в размер на **9 455,9 млн. лв.**, което възлиза на 85,4 на сто от всички разходи в държавното обществено осигуряване. Относителният дял на разходите за

пенсии от brutния вътрешен продукт е 8,9 на сто, като предвидените средства за пенсии са с 519,6 млн. лв. повече в сравнение с размера им в бюджета на ДОО за 2017 г.

Средният размер на пенсията на един пенсионер през 2018 г. се предвижда да достигне **362,97 лв.**, като номиналното нарастване е 5.5 на сто при очакван среден размер за 2017 г. -343.90 лв. Очаква се положителен реален ръст на пенсиите от 4,1 на сто през 2018 г. при прогнозирана стойност на средногодишната хармонизирана инфлация за 2-18 г. от 1,4 на сто.

Разпределението на разходите за основните групи краткосрочни обезщетения по КСО е следното:

- обезщетения за временна неработоспособност поради общо заболяване, гледане на болен член от семейството и карантина и нетрудови злополуки – 514,9 млн. лв., което е 103,4 на сто спрямо очакваното изпълнение за 2017 г.; планирани са обезщетения за 17 504,9 хиляди дни при среднодневно обезщетение от 29,42 лв.;

- обезщетения за трудова злополука и професионална болест – 10,5 млн. лв., което е 122,1 на сто спрямо очакваното изпълнение за 2017 г.; планирани са обезщетения за 279,9 хиляди дни за временна неработоспособност поради трудова злополука и професионална болест при среднодневно обезщетение от 37,67 лв.;

- обезщетения за бременност и раждане – 386,9 млн. лв., което е 107,3 на сто спрямо очакваното изпълнение за 2017 г.; планирани са обезщетения за 13 863,7 хиляди дни за временна неработоспособност поради бременност и раждане при среднодневно обезщетение от 27,91 лв.;

- обезщетения за отглеждане на малко дете до двегодишна възраст и за осиновяване на дете от 2 до 5 години – 157,7 млн. лв., което е 105,3 на сто спрямо очакваното изпълнение за 2017 г.; планираните обезщетения за отглеждане на малко дете са за 8 715,5 хиляди дни при среднодневно обезщетение от 18,10 лв.;

- парични обезщетения за безработица – 396,4 млн. лв., което е 101,1 на сто спрямо очакваното изпълнение за 2017 г.; планираните обезщетения са за 76 552 правоимащи лица със средномесечен размер на обезщетението 431,48 лв.

- финансиране на дейността по профилактика и рехабилитация – 20,1 млн. лв.

Планираните разходи за дейност “Социално осигуряване” са 113,9 млн. лв. Относителният дял на разходите за дейността спрямо всички разходи на КБДОО за 2018 г. е 1,03 на сто.

Разходите за персонал са 62,7 млн. лв. и са разработени при средносписъчен брой на наетите лица по трудови (989) и служебни (2 478) правоотношения.

Разходите за административна издръжка са 44,5 млн. лв., като увеличението се дължи на включените в издръжката разходи за заплащане на услугата, предоставяна от „Български пощи“ ЕАД за изплащане на пенсиите.

За 2018 г. проектът на средствата за капиталови разходи е направен на базата на необходимите действия за стопанисване, управление и обновяване на материалната база, като средствата са запазени на нивото от 2017 г.

В Консолидирания бюджет на държавното обществено осигуряване за 2018 г. планираните средства за “Отбранително-мобилизационна подготовка, поддържане на запаси и мощности” и „Превантивна дейност за намаляване на вредните последствия от кризи, бедствия и аварии” са в размер 134 100 лв. и са предназначени, както следва:

- за финансиране на заплати и възнаграждения на персонала и осигурителните вноски за тях (ПМС № 258 от 2005 г.), издръжка на дейността, закупуване на индивидуални средства за защита и текущ ремонт в размер 94 100 лв.

- за финансово осигуряване на ресурси за провеждане на превантивни мероприятия и организиране на начални спасителни, възстановителни и други неотложни мероприятия при възникването на бедствия, аварии и катастрофи, засягащи Централното управление и териториалните поделения на НОИ общо 40 000 лв.

Консолидираният бюджет на държавното обществено осигуряване за 2018 г. се очаква да приключи с недостиг в размер 4 186,3 млн. лв. За да се балансира проектобюджетът на нула, този дефицит следва да се финансира от държавния бюджет под формата на допълнителен трансфер за покриване на недостига от средства.

По проектобюджетите на отделните фондове за 2018 г. резултатите са следните:

- Фонд „Пенсии” – недостиг от 3 921,4 млн. лв.
- Фонд „Пенсии за лицата по чл. 69” – недостиг от 81,6 млн. лв.
- Фонд „Пенсии, несвързани с трудова дейност” – недостиг от 0,01 млн. лв.
- Фонд „Трудова злополука и професионална болест” – остатък от 132,4 млн. лв.
- Фонд „Общо заболяване и майчинство” – недостиг от 105,2 млн. лв.
- Фонд „Безработица” – недостиг от 124,8 млн. лв.
- Бюджет на НОИ – остатък от 4 100,6 млн. лв.

Общият резултат по фондовете и по бюджета на НОИ се балансира на нула.

В Преходните и заключителните разпоредби на законопроекта се

предлагат изменения и допълнения в част първа "Държавно обществено осигуряване" на Кодекса за социално осигуряване, свързани с изпълнение на бюджета на държавното обществено осигуряване, както и някои промени, свързани с прецизиране на разпоредби относно правата на осигурените лица и с редакционни промени.

По законопроекта се проведе дискусия, в която народните представители и гостите, участващи в заседанието изказаха своите становища.

Народният представител Георги Гьоков (ПГ „БСП за България“) заяви, че представителите на „БСП за България“ няма да подкрепят предложението за законопроект, като изтъкна следните причини: **Първо** - в него липсва визия за решаване на основни проблеми, които стоят пред обществото ни. **Второ** - в него не са набелязани приоритети и цели. В политиката по приходите няма сериозна стъпка в посока увеличаване на приходите, което е необходимо, за да се гарантират осигурителните права на осигурените лица и в по-голяма степен да се гарантира баланса в осигурителните фондове.

Народният представител Хасан Адемов (ПГ на ДПС) изрази несъгласие с предложеното увеличение на минималния осигурителен доход за земеделските производители от 300 на 480 лв. То значително превишава темпа на ръст на осигурителните вноски за социално и здравно осигуряване в сравнение с ръста на това, което получават от произведената продукция. Трябва да има увеличение, но то да не бъде в толкова голям размер.

Председателят на Асоциацията на индустриалния капитал в България г-н Васил Велев заяви, че представителните работодателски организации не подкрепят бюджета на Държавното обществено осигуряване поради следните причини: **Първо** - заложените политики по доходите не стимулират съзидателния висококвалифициран и високопроизводителен труд, а в някои случаи оцетяват хората и насърчават уравниловката, включително поради прекомерната административна намеса на пазара на труда, свързана с минимална работна заплата, минимален осигурителен доход и административно определяни класове. **Второ** - трите дни болнични, които остават за сметка на работодателите и по-точно за сметка на изрядните хора в трудовия колектив, които плащат на здравите хора с болнични листа. **Трето** – няма заложен реформи и промени, които да ограничат измамите с инвалидните пенсии.

Представителят на Съюза на пенсионерите в България г-н Георги Русанов заяви, че е необходимо за се заложи преизчисляване на пенсиите за осигурителен стаж и възраст през 2018 г. с пенсионноосигурителен доход от 2014.

Представителят на КТ „Подкрепа“ г-н Валери Апостолов изрази принципна подкрепа за законопроекта за бюджета на Държавното обществено осигуряване за 2018 г., като обърна внимание на **три** аспекта. **Първо** - да бъде премахната началната такса, която частните пенсионни фондове начисляват на осигурените лица, тъй като зад тази такса не стои никаква услуга. **Второ** - инвестиционната такса да се начислява само върху резултата от инвестициите, а не върху пълната стойност на активите на осигурените лица. **Трето** - управляващите и членовете на ръководни органи на пенсионноосигурителните компании да декларират своето имущество пред Сметната палата, тъй като те управляват единствено и само публичен ресурс и там няма никакви частни средства.

След приключване на дискусиата се проведе гласуване, при което се получиха следните резултати: „За” - 12 народни представители; „Против” – 8 народни представители и „Въздържал се” – 1 народен представител.

Въз основа на гореизложеното и резултатите от гласуването, Комисията по бюджет и финанси предлага на Народното събрание да приеме на първо гласуване Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2018 г., № 702-01-39, внесен от Министерския съвет на 30.10.2017 г.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ:**

МЕНДА СТОЯНОВА